192
3

ATTİLÂ İLHAN

Bütün Şiirleri: 3

YAĞMUR KAÇAĞI

bilgi yayınevi

6. basım

ATTİLÂ İLHAN / Bütün Şiirleri / YAĞMUR KAÇAĞI

BİLGİ YAYINLARI : 192
ATTİLÂ İLHAN, BÜTÜN ŞİİRLERİ : 3

ISBN 975 - 494 - 281 1
93 06 Y 0105 0615

Birinci Basım 1955
İkinci Basım 1971
Üçüncü Basım 1981
Dördüncü Basım 1983
Beşinci Basım 1991

Altıncı Basım
Aralık 1993

BİLGİ YAYINEVİ
Meşrutiyet Cad. 46 / A
Telf 431 81 22 434 12 71
434 49 98 - 434 49 99
Faks 431 77 58
06420 Yenişehir Ankara

BİLGİ DAĞITIM
Babıâli Cad. 19 / 2

ATTİLÂ İLHAN

Bütün Şiirleri

3

YAĞMUR KAÇAĞI

BİLGİ YAYINEVİ

attilâ ilhan'ın kitapları

şiir

duvar (7. basım)
sisler bulvarı (7 basım)
yağmur kaçağı (6. basım)
ben sana mecburum (8. basım)
belâ çiçeği (4. basım)
yasak sevişmek (6. basım)
tutuklunun günlüğü (5. basım)
böyle bir sevmek (5. basım)
elde var hüzün (3. basım)
korkunun krallığı (2. basım)
ayrılık sevdâya dâhil

roman

sokaktaki adam (4. basım)*
zenciler birbirine benzemez (4. basım)
kurtlar sofrası (3. basım)*
aynanın içindekiler:
1 / bıçağın ucu (2. basım)
2 / sırtlan payı (3. basım)
3 / yaraya tuz basmak (2. basım)
4 / dersaadet'te sabah ezanları (3. basım)
5 / o karanlıkta biz
fena halde leman (7 basım)
haco hanım vay (2. basım)

deneme / anı

abbas yolcu*
yanlış kadınlar yanlış erkekler (2. basım)
anılar ve acılar :
1 / hangi sol (3. basım)*
2 / hangi batı (3. basım)
3 / hangi seks (2. basım)
4 / hangi sağ
5 / hangi atatürk (2. basım)
6 / hangi edebiyat
attilâ ilhan'ın defteri
1 / gerçekçilik savaşı (3. basım)
2 / 'ikinci yeni' savaşı (2. basım)*
3 / faşizmin ayak sesleri*
4 / batı'nın deli gömleği*
5 / sağım solum sobe
6 / ulusal kültür savaşı
7 / sosyalizm asıl şimdi (2. basım)
8 / aydınlar savaşı (2. basım)
9 / kadınlar savaşı

çeviri

kanton'da isyan (malraux / 3. basım)
umut (malraux / 3. basım)
basel'in çanları (aragon / 2. basım)

* *işaretli kitaplar tükenmiştir*

İÇİNDEKİLER

fabrika durağı

yağmur kaçağı 9
suna su 10
suna su için koşma 13
büyük istifham üzerinde
– 1. şimdi sen olsan 14
– 2. gözlerimi kapasam 16
– 3. iki elin kızıl kanda olsa 19
– 4. sen olmadığın vakit 21
– 5. değil mi ki 24
üçüncü şahsın şiiri 25
zehra kerdelin 28
zehra'nın hâli 31
zehra beni eylül'de bekliyor 32
birinci cuma 35
smyrna blues 36
rüzgâr gülü 38
fabrika durağı 41
yangın gecesi 44

bulvardia

bulvardia 49
hannelise 52
bonaparte sokağı 55
fu hi çen 57
maria missakian 60

kadınlar havası 65
ibrahim'in yıldızı 68
şaşı rıdvan 71
tartımaklı adam 72
bir kırmızı bir yeşil 73
müçteba kulunuz 74
eyi muz eyi 76
ibrahim'lerin evi 79
berber salih hikâyesi 81
deli asâf 82
hammal şakir'e ketenhelvacı mânileri 85
acı ninni 87

meraklısı için notlar 91

fabrika durağı

yağmur kaçağı

elimden tut yoksa düşeceğim
yoksa bir bir yıldızlar düşecek
eğer şairsem beni tanırsan
yağmurdan korktuğumu bilirsen
gözlerim aklına gelirse
elimden tut yoksa düşeceğim
yağmur beni götürecek yoksa beni

geceleri bir çarpıntı duyarsan
telâş telâş yağmurdan kaçıyorum
sarayburnu'ndan geçiyorum
akşamsa eylül'se ıslanmışsam
beni görsen belki anlayamazsın
içlenir gizli gizli ağlarsın
eğer ben yalnızsam yanılmışsam
elimden tut yoksa düşeceğim
yağmur beni götürecek yoksa beni

suna su

eylül'ün cesedi çamurda yatıyordu
gülhane parkı'nda bıçaklamışlar
cesedin ağzından kan akıyordu
kıpkızıl sakalları uzamıştı

suna su karanlıktan korkuyordu
sıçramış uykusundan uyanmıştı
kalbini sımsıkı elinde tutuyordu
eylül'ün gözleri camlardan bakıyordu
kirpikleri yoktu dökülmüştü
suna su kalbinden korkuyordu

her sene bir eylül bıçaklanır
ufuktan martılar dökülüşür
sonbahar istanbul'dan utanır
kanlı ellerini saklar utanır
elleri bir serçe gibi üşür
ben hayallerimden utanırım
suna su parça parça uyanır
bulutlar parça parça düşünür
her dakika bir roman yaşanır
her dakika bir yola düşülür
öpüşülür öpüşülür öpüşülür

ufuktan martılar dökülüşür
denizin gözü kanlanmıştır
içimdeki volkan uyanmıştır
istanbul külrengi yıkanmıştır
ben yalnızlığımı giyinirim
suna su hayallerini giyinir
ellerine eylül bulaşır
kalbini bir yerlere koyamaz
düşünür düşünür düşünür

suna su için koşma

ellerini saçlarıma dolaştırma
parmakların dudaklarıma değmesin
bu ağaçlar böyle yeşil giyiyorlar
bu yıldızlar gözlerine doğuyorlar
ellerini saçlarıma dolaştırma
nefesin avuçlarıma esmesin
yoksa yine yolcuyum suna su

bu yağmurlar böyle yorgun yağıyorlar
bu rüzgârlar kapımızı dövüyorlar
bu ışıklar böyle birden sönüyorlar
gözlerini karanlığa alıştırma
aydınlığı seviyorum suna su

büyük istifham üzerinde

– 1 şimdi sen olsan...

ilk sonbahar yağmuruyla oturduk hayli dertleştik
ben camın önündeydim o arkasındaydı
sen izmir taraflarında uzakça bir yerdeydin

dünden bugüne çektiklerin eksilmedi dedi
[yağmur bana
eksilmeyecek dedi bugünden yarına
bir hiçliğin koynunda istifham gibi büyüyeceksin
sual sorduğun herşey senden sual soracak
bitirdim sandığın vakit başladığını göreceksin

yağmurun altında insanlar biçimsizdiler
şimdi sen olsan ortalık şenlenecekti
sanki birdenbire ışıklar yanacaktı
oysa ben içimdeki kandili söndürecektim

– 2. gözlerimi kapasam...

gözlerimi kapasam
akşam
bir karanlığın dibinden gözlerin ağzıma bakıyorlar
ellerimi yüzümü yıldızlarla yıkıyorum
saçların boynuma sarılıyorlar

gözlerimi kapasam
sen boyluboyunca yanıbaşımdasın
dişlerinin arasında bembeyaz bir nilüfer
alevleri bile öpebilirmiş gibi
güçlü ve gururlu ağzın
beni öptüğün zaman erkek seni öptüğüm zaman
[kadın
yanıbaşımdasın

gözlerimi kapasam
senin için bir mısra tasarlasam
bir renk düşünsem
başımı senin dizine koyduğumu uyuduğumu
[düşünsem
çocuğunmuşum gibi saçlarımı okşadığını
kocanmışım gibi yakama çiçek taktığını
bir yağmur şehrin bütün seslerini öldürse
sen ve ben günün yirmidört saatını öldürsek
boğazlasak
ellerin göğsüme girse avuçlayıp kalbimi koparsa
sımsıcak
ben senin kanına girsem
kalbine kurulup otursam

gözlerimi kapasam
rüzgârın kapıları derhal açılacak
dağbaşlarının temkinli sessizliğiyle sonsuzluğu
[dinleyeceğiz
kendimizi inkâr edeceğiz
helc inkârımızı büsbütün inkâr edeceğiz
bütün münkirler günde beş vakit bizi inkâr
[edecekler
bir kibrit aydınlığında çatılmış kaşlarını
[göreceğim
jiletle çizilmiş gibi keskin
ince
içimde kanlı bir ihtilâl kopacak
dudakların bir akşamüstü dudaklarıma değince
kadehim kırılacak
münkirlere müminlere küfredeceğim

– 3. iki elin kızıl kanda olsa...

sökülüp
salkım salkım leylekler gelirse
ilkbahar olur
kül mavinin yanına kirli sarı gelirse
sonbahar
sen benim yanıma gelirsen
kıyamet olur
bir damla gözyaşı okyanus boşluklarını doldurur
senin gözyaşların beş kıtayı eritirler
hünerli ellerin yeni bir dünya yaratırlar
gözlerimden milyonlarca yıldız çoğaltırsın
milyonlarca defa bakabilmem için
geceleri sana bir saniyede
parmaklarımdan istifhamlar çoğaltırsın
her ağacın dalına bir istifham asarsın
ölüme mahkûm eder beni asarsın
ben tutar seni asarım
karanlıkta kalmış çocuklara döneriz
artık ben diye birşey kalmamıştır
sen diye birşey yoktur
hiç gelmemişe döneriz
korkarız

gözlerine baktığım zaman
sonsuzluğu görebilmeliyim
parmaklarım dudaklarında dolaşırken
sonsuzluğa dokunmalı
konuştuğun zaman
sonsuzluğun sesini dinlemeliyim
bir istifham gibi eğilip
seni bir istifham gibi öpmeliyim
elimden ne gelirse yapmalıyım
bir tevrat bir incil bırakmalıyım
beni bir dağbaşına koymalılar
başıma bir dağ koymalılar
anama avradıma sövmeliler
sen duymalısın
iki elin kızıl kanda olsa
gelmelisin

– 4. sen olmadığın vakit

sen olmadığın vakit büyük yalnızlığını var
dalgaların kendilerini taştan taşa vurmaları
sonbahar yıldızlarının sessiz sedasız çırpınmaları
ve büyük yalnızlığım var
biliyorsun hani o
rüzgârın gözüne karanlık bir yelken gibi açtığım
içinsıra vahşi bir kadın gibi taşıdığım
yalnızlığım

sen olmadığın vakit o denizde
şarabım tuzlu bir lezzet kazanıyor
avuçlarımda bir ateş yanıyor
bir çift insan gözü
hırsızı iti uğursuzu
köpek gözü toz ve toprak
bir kadeh quantro bir kadeh rom bir kadeh
[yağmur
avuçlarımda ve çırılçıplak
sen olmadığın vakit ben de olmuyorum

o denizde gördüğüm sen
benim için bir şarkı söyleyeccektin
hazırdın
gitarını bir çocuk gibi dizlerine yatırdın
kanada'lı üç tayfa tezgâhın içine girdiler
karanlık kıllı kollarıyla şarkının içine girdiler
kavga çıktı birbirinin çenesini kırdılar
o denizde gördüğüm sen
benim için bir şarkı söyleyeccktin
ağlayacaktın
görecektim
sıradan bir şarkı söyleyecektin
kanada'lı tayfalar kahrolup öleceklerdi
ben de ölecektim

– 5. değil mi ki...

şehrin üstünde tozlu bir ay silkinmektedir
mevsim yaz olmuş sonbahar olmuş ne umurum
değil mi ki o büyük istifhamın üzerindeyiz
birbirimizi seviyoruz
ve sevgimizden şüphe ediyoruz

üçüncü şahsın şiiri

gözlerin gözlerime değince
felâketim olurdu ağlardım
beni sevmiyordun bilirdim
bir sevdiğin vardı duyardım
çöp gibi bir oğlan ipince
hayırsızın biriydi fikrimce
ne vakit karşımda görsem
öldürceğimden korkardım
felâketim olurdu ağlardım

ne vakit maçka'dan geçsem
limanda hep gemiler olurdu
ağaçlar kuş gibi gülerdi
bir rüzgâr aklımı alırdı
sessizce bir cıgara yakardın
parmaklarımın ucunu yakardın
kirpiklerini eğerdin bakardın
üşürdüm içim ürperirdi
felâketim olurdu ağlardım

akşamlar bir roman gibi biterdi
jezabel kan içinde yatardı
limandan bir gemi giderdi
sen kalkıp ona giderdin
benzin mum gibi giderdin
sabaha kadar kalırdın
hayırsızın biriydi fikrimce
güldü mü cenazeye benzerdi
hele seni kollarına aldı mı
felâketim olurdu ağlardım

zehra kardelin

akşam oldu yine bastı karalar
varıp yıldızların kapısını çaldım
açtılar
yıldızlar uyanıp gözlerimden geçtiler
halep şehri şen oldu şenlik oldu
ağaçlar dile geldi kuşlar güldü
dağ dağa kavuştu ben sana kavuştum
zehra kardelin

sen kimsenin bilmediği bir yıldız gibisin
istersen derya düşünür kahrolur kederinden
istersen dağ yürür yağmur olur bulut olur
bir rüzgârın koynundan çıkar gelirsin
gözlerin iki siyah karanfil gibi
gözlerini alsam yakama taksam
zehra kardelin

sen masallardan bile güzelsin büyüksün
açıl susam dedin açıldı kalbimin kapıları
kırk haramiler yol verdi sana
ellerin alnıma dokundu havai fişek oldum
alıp başımı gittim güneşi delip geçtim
evren tükendi tükendi sen başladın
zehra kardelin

sen bensin ben senim
kalbimde senin kalbin kalbinde benim kalbim
ben yanardağ sen ateş sen dünya ben güneş
ömrün ömrüme girmiş yazan alnıma yazmış
nur yüzüne yüzün şarkılara dönsün
kalbim bir yol sana gitmiş
zehra kardelin

zehra'nın hâli

onbeş gün kanıma ekmek doğradım çiğnedim
ben azrail'dim kana susamıştım şarabım
[kalmamıştı
zehra'nın hâlini gördüm bir mezar gibi içlendim
içindeki tenhalığı kimse anlamamıştı
artık boyanmıyordu yorgundu zayıflamıştı
allahıma sövdüm insanlıktan istifa ettim

zehra beni eylül'de bekliyor

otuzluk bir ay için ismail yetmişbeş dedi
ulan ismail sen bu işin adamısın
üste yirmibeş daha koy eylül'e git
ismail eylül'e gitmem dedi / ne boksa
neden gitmem dedi anlamadım anlamadım

biz iki yaprak ben pazar o pazartesi
temmuz'da mıyız neyiz bilmiyorum
yirmibeş daha verebilirdik / ne boksa
zehra beni mağdem ki eylül'de bekliyor
mağdem ki ben artık içmiyorum içmiyorum

ismail ne bilecek çektiğimi çekmiyor
doluya da koysa olur boşa da koysa
yağmurda üşüyen o değil ki benim
yirmibeş daha verebilirdik / ne boksa
zehra için yaptığımız nedir ki nedir ki

saat kaç kere çalsa zehra o kadar hazır
ben hazır değilim o kadar hazır değilim
ismail ne bilecek silik bir pazartesi
ne kanı ısınmıştır ne yalnızlıktan korkar
hem zehra'yı görmedi ki görmedi ki

ben ismail'i harcadım kim olsa harcar
yirmibeş daha mı yirmibeş eylül'ü istiyorum
dört haftası olacak otuz başka günü
her başka gün bozuk gözlü bir zehra olacak
ya ben ne olacağım bilmiyorum bilmiyorum

birinci cuma

soğuk soğuk gecelcyin
sonbahar yağarsa geccleyin
gözlerindeki bıçaklar parıldarsa
nabızların uğuldarsa geceleyin
tırnaklarından kıvılcımlar uçarsa
saklı bir korku gibi içimdesin
soğuk soğuk geceleyin

sonbaharın altında izmir'de

su kımıldarsa geceleyin
şafak vakitleri yerinden oynarsa
sonbahar yağarsa geceleyin
güz yemişleri ıslanırlarsa
sütlü yaprakları ıslanırlarsa
soğuk soğuk geceleyin
saklı bir korku gibi içimdesin

sonbaharın altında izmir'de

smyrna blues

inga pee yudum yudum erimeden
sabahın yıldızlı aydınlığında
dudaklarından kaldırımlara dökülen
senin kanın mıdır bilemem
yalnız çığlıkların hatırımda
rıhtımda pazartesi sularında

gözlerinde bir rakı bulanıklığı
bir uğultu cıgaranın dumanında
mermer dişlerinin soğukluğu
bıçağımın üstündeki korkak buğu
oyulmuş bileklerin hatırımda
rıhtımda pazartesi sularında

gece mavisine boyalı saçların
devler hıçkırır şarkılarında
dönük bir deniz gibi tutarsın
nefesin hem erkek hem kadın
ökçesiz pabuçların hatırımda
rıhtımda pazartesi sularında

kıvırcık kirpikli bir çocuk bağırır
yıkılmış inga pee'nin burnunda
küpeştenin demirlerini ısırır
ellerim kelepçeli kulaklarım sağır
yalnız smyrna blues hatırımda
rıhtımda pazartesi sularında

önümden çekilirsen istanbul görünecek
nerede olduğumu bileceğim
sisler utanacak eğilecek
ağzının ucundan öpeceğim
saçına kalbimi takacağım
avcunda bir şiir büyüyecek
nerede olduğumu bileceğim

bu çıplak geceler yok mu
bu plak böyle ağlamıyor mu
camları kırmak işten değil
delirecek miyim neyim
kirpiklerimden mısra dökülüyor
kenya'da simsiyah yalnızım
yoksul bir şilepte gemiciyim
malezya'da yük bekliyorum
önümden çekilirsen istanbul görünecek
nerede olduğumu bileceğim

gözlerini söndürmc muhtacım
ben senin aydınlığına muhtacım
yepyeni bir ilkbahar harcayıp
bir yaz boğup bir sonbahar harcayıp
rüzgâr gülünü arayacağım
oran'da pernanbouc'ta tombuktu'da
vinçler yine akşamları indirecekler
yine karanlığa bulaşacağım
gözlerin rüzgârda savrulacak

ikimiz iki sap buğday olsak
sen benim olsan ben senin olsam
bir gece vakti aklına gelsem
uykunu tutsam bırakmasam
seni kucaklasam kucaklasam
birbirimizin kalbini dinlesek
dünyanın kalbini dinlesek
büyük ateşler yaksalar
iki güvercin uçursalar
nerede olduğumuzu bilsek

fabrika durağı

dün akşam bütün yüzünle bana doğru eğilmiştin
gözlerin hüzünle doluydu güyâ beraberdik
öptüm ki sen değilmişsin büyük yalnızlığımmış
yalnızlığımı emziren korkunç karanlığımmış
dün akşam yeniden ıhlamurlar boyunca gittim
yine yoldan çingeneler geçiyorlardı

öksüz bir cıgara gibi iki nefeste bitirdik
sonuna geldik birlikte başladığımızın
üfledik birer birer ışıklarını söndürdük
haziran gecesi içindeki aşkımızın
karanlıkta kaldık yalnızlıkta kaldık
istanbul çığlık çığlık ter döküyordu

gökyüzü en karanlıktı sonra gözlerin
fabrika durağı'ndaki bayram yerinde
lâcivert saçlı kürtlerin sonra devrilmişliği
yumruk kadar yürekleriyle sonra çocuklar
sonra niyet çeken askerler karanlıktı
sonra sessiz sedasız sevişen ihlamurlar

o akşamın eteklerinde iki mahzun çocuktuk
izinli jandarmalar nişan atıyorlardı
atlıkarıncalar gıcır gıcır gülüyorlardı
yorgunluğumuza rağmen adeta mesuttuk
canavar yoksulluğumuzu sanki unutmuştuk
başımızı sokacak evimizin olmadığını
iki yakamızın uç uca gelmediğini
halimizi soran olmadığını sanki unutmuştuk
içimizden ebâbil kuşları geçiyorlardı

o akşam fabrika durağı'ndaki bayram yerinde
elbirliğiyle bir donanma yaşadık
ıslıklı denizlerin ihtirasını yaşadık
gözbebeğimizdeki kan siyaha dönmüştü
bayramın sonu gelmişti oysa ışıklar sönmüştü
ben yıkılıp gitmiştim erken kalkacaktım
sen bir rüzgâra girmiştin erken kalkacaktın
ikimiz ekmeğimizin peşine düşmüştük
öyle uzun sevişmeye vaktimiz yoktu

yangın gecesi

yangın gecesini giyinmiştim
ateş istanbul'a bulaşmıştı
yalnızdım zehirdim zehirliydim
bütün köprülerim atılmıştı
gemimi ellerimle batırmıştım
istanbul nefes nefes yanıyordu
sen tutuşmuştun yanıyordun
çığlıkların kulağımdan gitmeyecek

saçların tutuşmuştu yanıyordu
ateş dudaklarına bulaşmıştı
kimsecik yangını görmüyordu
neden yandığını sormuyordu
bir damlacık su vermiyordu
elini ayağını şaşırmıştı
sen bir cehennemdin yanıyordun
istanbul bir cehennemdi yanıyordu
ben eski cehennemdim yanıyordum
şiirlerim haykırmaya başlamıştı

duman beni boğmasa kör etmese
gözlerim kör olmasa ölmesem
seni görsem suçlu gözlerini görsem
yangın gecesinde kaybolduğunu
bir bıçak gibi savrulduğunu
başıma taş yağmasa düşmesem
gemiler ateş almasa gitmese
istanbul yanmasa sen yanmasan
ben kendi kendimi yakacaktım

bu geceyi bağırtan ben değilim
bu geceyi bu bir yürek gibi buğulu
bu uğultulu yangın gecesini
rezil rezil bağırtan ben değilim
gemiler kendileri bağırıyorlar
galata kulesi kendiliğinden bağırıyor
ben kendim bağırıyorum bilmeyerek
haykırdığımın farkında olmayarak
kirpiklerim bıyıklarım kavruluyorlar
yangın hayallerime sokuluyor

bulvardia

bulvardia

bugün ayın ondördü ortalık gün gibi maşallah
paris'in üstüne kırk yıldız doğmuş kırkbir buçuk
tuttum birine ses ettim ulan dedim abdullah
abdullah değilim dedi ben dedi sofu marguerite
ben sainte josephine dedi öteki gözü açık
öteki la bergere dedi güneydoğu'daki ifrit
kömür kör olur ışımaz sürüm sürünür inşallah

altın fıçı'da iki tek attık bizim mırç'la beraber
aman bir anjou şarabı attık dostlar başına
seine boyunu tuttuk yürüdük lyon garı'na kadar
ne bal gözlü kızlar geçti ne altın gözlü
dudaklarını yazayım dedim gözlerini yazdım
[boşuna
sekseni bayılıp cıgara aldık tuzlu mu tuzlu
dumanları aya tükürdük seksener seksener

voltaire'de gaumont sineması'nda kuyruk olmuş
[ahali
iki saat traş için çün beklemek enayilik
mırç beni başgöz etti hoşlandım bekârlık hâli
bir gâvur gelin düşündüm bizim müstakbel
[hânede
adına bir marie-thèrese dedik bir colette dedik
romanlık isimler uydurduk tutturamadık yine de
dilini arı soksun mırç boynuna vebâli

kırk yıldız doğmuş kırk canlı camdan kırk yıldız
bir kilise geldi höst dedi eski zaman biçimi
önümüz sıra orospular uzamış yalnız yalnız
kilise salınır durur bir külâh beş külâh
bir roman okumak arzusu sardı mı içimi
esaslı bir kitap almalı mutlaka yarın sabah
üstüne düşüp bitirmeli uykusuz duraksız

ulan dedim abdullah herif kızdı bas git dedi
ayın ondördü döndü dürüldü girdi koynuma
kırk canlı camdan kırk yıldız lyon'a doğru çekildi
mırç'ın tavanarasında bir de çin çayı içtik
bir rezalet ki birader kulak verme adına
işbu şiire B'yle başladık İ'yle bitirdik
okudu kimi beğendi kimi hiç beğenmedi

hannelise

yağmurdan çıkıp geleceksin hannelise
yağmur gözlerinden çıkıp gelecek
bir öğle sonu paris'te hannelise
bir kahvede grands boulevards türküsünü
[çalacaklar

paris ve yapraklar sararmış etrafımda
seinc'e kanat vurup bir rüzgâr geçiyor
gare d'orléan'da saat şimdi üç diyecek
yağmurdan çıkıp geleceksin hannelise

gözlerine bakıp sanki mavi diyeceğim
sanki çocuk diyeceğim
aydınlanacaklar
balığa çıkmış bir ihtiyar rıhtımda
suya atıp söndürecek cigarasını
bir öğle sonu paris'te hannelise
bir kahvede grands boulevards türküsünü
[çalacaklar

insan kendisine rağmen yaşayamaz
kalbimiz beyaz derken biz siyah diyemeyiz
diyemeyiz hannelise
sen mutlaka liechtenstein dükalığı'ndan
[bahsedersin
yapraklarını döker ıhlamur ağaçları katedralın
[önünde
ben içimde müstesna bir ateş bahçesi donatırım
bembeyaz
bembeyaz hannelise

ağaçlar çocuk gibi ellerini çırpar
hep uzaktan saint augustin kilisesi'nin çanları
gare d'orléan'da saat şimdi üç diyecek
yağmurdan çıkıp geleceksin hannelise

bonaparte sokağı

bonaparte sokağı'nı ben bilmem siz hiç
[bilmezsiniz
bonaparte sokağı'ndan bilmeden gelir geçersiniz
deux magots kahvesi'nden tut seine boyuna kadar
[tut
gölgeni vitrinlere yık çırılçıplak çek de git
sabah bonaparte sokağı'nda göz gözü görmez
[sisten
sabah bonaparte sokağı'ndan geç hele geçebilirsen
al götür eski kitaplarını sokaklarda yağma et
bir orospuymuş gibi aklını fikrini terket
bonaparte sokağı'nı ben bilmem siz hiç
[bilmezsiniz
bonaparte sokağı'nda üstelik gönül eğlersiniz

gece bonaparte sokağı'nda kırılmış ayazın camları
seine'e top oynamaya gitmiş bonaparte sokağı'nın
[cinleri
kilisenin önünde bisikletli çifte pelerin
akreple yelkovan elele ortalık yerinde gecenin
bonaparte sokağı'nın geceki hâli başkadır
köşeler ahlâk düşkünü karanlık fuhşa teşnedir
merhaba de bir sokak lâmbalarına iki çift lâf et
bir kadeh calvados'a ceddini cibilliyetini sat
bonaparte sokağı'nı ben bilmem siz hiç
[bilmezsiniz
kavunlar karpuzlar gibi devrilir gelir geçersiniz

fu hi çen

bir kahvcye oturmuşum sırtımı cama vermişim
bir çinli gelmiş oturmuş herifte surat beş karış
paşa paşa uzanıp derhal derdini sormuşum
meğer çin denizinde gemileri batmışmış
ufak pirinç tüccarı bey ufak pirinç tüccarı

kahvelerden mahieu kahvesi quartier latin'de
fu hi çen'in kederi kederin topa tutarı
o burda ya aklı fikri cehennemin dibinde
bileğine zincirlenir gazetenin her satırı
le monde gazetesi bey le monde gazetesi

aynalar dedin mi her yanda takım takım
fu hi çen dedin mi tut ki memleket hastası
hele şu fransız kızı ne halt edecek bakalım
fu hi çen'in sevdalısı bir tıbbiye talebesi
memleket başka şey bey öpüşmek başka şey

iki göz hanemiz gözüm ve bir de mutfak
pirincin rengi ne renk unutmuşuz ne biley
şu örümcek dokuması ola ki sarı ırmak
yaşamak zor da gözüm hayal etmesi kolay
hasır yelkenleri bey hasır yelkenleri

fu hi çen dediğin bir başka türlü sonbahar
fu hi çen'in kederi kederin topa tutarı
veryansın edip içtik yarı geceye kadar
üstelik fu hi çen ödedi paraları
ufak pirinç tüccarı bey ufak pirinç tüccarı

maria missakian

yüksekkaldırım'da bir akşam
maria missakian'ı düşündüm
eğer kendimi bıraksam
yağmur olabilirdim yağardım
kasım'da bir çınar olurdum
yaprak yaprak dökülürdüm
kalbimi sıkı tutmasam

döküp saçıp boşaltsam
içimde yükselen şiiri
kaldırımlara döküp harcasam
gözleri balıkçıl gözleri
dudaklarında tutup rüzgârı
maria missakian adında biri
gelse göğsüne kapansam

gece gölgesine sokulsam
gökyüzünde bulutlar büyüseler
yağmuru dinlesem anlatsam
şimşekler kırılıp dökülseler
bizi sokaklarda bıraksalar
leylekler üşüyüp gitseler
dönüp arkalarına bakmadan

yine akşam oldu attilâ ilhan
üstelik yalnızsın sonbaharın yabancısı
belki paris'te maria missakian
avuçlarında bir çarmıh acısı
gizlice bir sefalet gecesi
çocuğunu boğarmış gibi boğup paris'i
sana kaçmayı tasarlar her akşam

acı ninni

kadınlar havası

bir sen değilsin ki zeliha da var
zeliha'nın çığlık çığlığa doğurmuşluğu
bir baş soğan gibi kırılmışlığı
ümmühan da var bir sen değilsin ki
ardemis'in kan kırmızı sarhoşluğu
sonra melâhat'ın kahrolmuşluğu
bir sen değilsin ki başkaları da var
nehir uğultularıyla içimi dolduran
başımı döndüren yüzümü güldüren
memleketimin bereketli kadınları

kimileri ısparta'da halı dokuyorlar
elleriyle uykularını dokuyorlar
bir hasene yayık dövüyor
bir rüzgâr hasene'yi dövüyor
zeynep yakasına çiçek takıyor
hafız hanım mevlüt okuyor
kimileri dersen yorgan kaplıyorlar
kimileri eğilmiş üzüm topluyorlar
hiçbir hallerine kusur bulamıyorum
uyurken açılsam üstümü örtüyorlar
elimi yıkasam havlu tutuyorlar
isimlerini bir bir çıkaramıyorum
memleketimin bereketli kadınları

gözyaşına ekmek bandığınız cevriye'dir
beyaz beyaz ağlaması bilmem niyedir
bilsem niye kimileri odun indiriyorlar
yüzlerini kıble'ye döndürüyorlar
bir türlü yanlarına varamıyorum
hatice nasipsiz keçisini sağıyor
huysuz ağa hatice'yi sağıyor
zühre hatice'den sıtmalı doğuyor
bunda bir iş var soramıyorum
memleketimin bereketli kadınları

ibrahim'in yıldızı

ibrahim'in yıldızı ibrahim'in

ibrahim'in
tamtakır bir yaylâ gecesinde tutulduğu yıldız
konya'nın beyşehir kazasında
beyşehir gölü'ne gümüşten bir örümcekmiş gibi
[iniveren
ağılın koyunların tozlu köpeklerin üstüne
ibrahim'in sağ gözüne ve sol gözüne
tuzparça olup iniveren
hınzır
bir karpuz kırmış bir somun bölmüş ibrahim
firari göklerin dibinde ürkek delimsirek ve
[yalnızdır
namaza durmuş gibi ellerini dizlerinin üstüne
[bırakmış
bir kadın koynundaymış gibi dindar
mümin
ibrahim

derviş boyunlarını kırmış ısırganlar
hızalıp ılgın çalılarında
ok yılanları yaylanıyor

ibrahim mağlup
ağlıyor
mağlup bir allahmış gibi inkâr edilmiş gibi
kapkara kadınsızlığının ve zencefil bozkırın
[ortalık yerinde
hıçkırmaksızın içini çekmeksizin ağlıyor hazin
yıldızlara bakıp
bakıp
kan çağırıyor ibrahim'i
gümüşlü şehveti pırıl pırıl burun deliklerinde
ibrahim yıldızını çağırıyor çoban sofrasına
buyur ediyor
yassıdere köyü'nden hanım'ı buyur ediyor tut ki
[sofrasına
karanlık şalvarlı bümbüyük hanım'ı
ona ekşi peynir ikram ediyor
damarlı karpuz
ve çoban somunu

kahbe gözlerini oynatıyor yıldız
hanım'ın gözleri kımıldanıyor
ilkbahar gibi bir hayıt kokusu ortalıkta
köpekler geceyi kokluyorlar

kanter içinde
bir kavak baltalıyor ibrahim
yıldızların ışığında
hanım kadar uzun şehvetli hanım gibi akpak bir
[kavak
baldırları ve oylukları hanım kadar akpak
kavağın oyluklarını elliyor ibrahim
ter gözlerini yakıyor acı gözlerini
içini
kollarının ve bacaklarının sarmaşığı arasında
kıvılcım kıvılcım savurup bilcümle zenginliklerini
anlaşılmaz erkekliklerini
yılancıl dişiliklerini
up –
uzun
ve yıldız ve hanım ve kavak
yorgun

ibrahim'in yıldızı ibrahim'in

şaşı rıdvan

şaşı rıdvan şaşı allahın belâsı
yaradana yan bakmış yedi silsilesi
dua namaz bilmez kara kara kâfir
yek gözü mercimek yek gözü çakır
şaşı rıdvan şaşı allahın belâsı
ne sancağı belli ne iskelesi
soyu sopu fukara özü hepten fakir
yek gözü mercimek yek gözü çakır

tartımaklı adam

ben tartımaklı adam ayağım çılbah çamurda
[yukarda mavi
okumam yazmam yohtur şeytanın gözü kör olsun
çılbah çamurda solucan sabah beş kerkenes havai
ben tartımaklı adam sıtmam boyumdan aşkın
el çılbah ayak çılbah sıtma çılbah ve mavi

ben tartımaklı adam adamdan sayılmam vallahi
dalah tepdi dalah ciğerim kebap oluptur
ben tartımaklı adam ıscahım ıscah sahi
avuçlarım ataştırkine gözlerim göldür gölektir
el ıscah ayak ıscah sıtma ıscah ve mavi

bir kırmızı bir yeşil

makasçı rıza'yım ne belledin ki ağabey
yılan yılan ışılar düşümde çifte ray
marşandiz geçer ki uzun uzun urgan
banliyo geçer ki posta geçer ki
otoray geçer ki gayrı ben duramam
makasçı rıza'yım ne belledin ki ağabey
aklıma ziyandır ha çatallı çifte ray
bir kırmızı bir yeşil vay gidi vay

yıldız kovalamaca gece sıfır yirmibeşte
cehennem döşüme kaymış içim dışım ateşte
yağmur mu yerim iğneden ipliğe ıslanırım
fakir bir akşam vakti altı otuzbeş geçer
tik geçer tak geçer taşa keser ben kalırım
makasçı rıza'yım ne belledin ki ağabey
in cin top oynuyor ne kasaba ne bir köy
bir kırmızı bir yeşil vay gidi vay

müçteba kulunuz

müçteba kulunuz / iki iki daha dört
kalem odasında yalnız efendim
efendim adamcağız / iki iki daha dört
çok kalem tüketmiş mürekkep yalamış
eski muhasebeci / iki iki daha dört
şekerci hamdi bey böyle söylemiş

şekerci hamdi bey kim / elde var iki
asıl bana sorun bana efendim
hesabı şaşmazdı / elde var iki
üstelik namuslu adamdı gayet
şeytana mı uydu / elde var iki
bunun bir sebebi olmalı elbet

müçteba kulunuz / dört sene beş ay
ikinci koğuşta yalnız efendim
ihtilâs dediler / dört sene beş ay
rezil rüsvay oldu düştü dillere
tövbe tövbe rabbim / dört sene beş ay
mahpuslarda çürüdü gitti fukara

eyi muz eyi

çarşıkapı'dan yola düşürdüm eyi muz eyi
hemi aksaray'ı aşırdım eyi muz eyi
apartumanlar eh üstüme üstüme geliyler
kimin kimesnenin muz alası yohtur
güneş getmiş marmara'nın denizini kalaylar
üç kağıda indik mi işimiz köktür
üçyüz yirmibeşe eyi muz eyi
hastalara şifa eyi muz eyi

muz ıscah delisi ne gonuştun akran
ağacını dalını biz köycek tanıman
eh bizim ahlatımız boldur ısıtmanın domuzu
eh domalan bilirik yeralması bilirik
nerden yiyccuh dersin portikeli muzu
anam avradım olsun zerdali diye ölürük
istanbul sokakları kesme taş kara katran
dolan reşadiye'li silahşör ahmet dolan

ikindiyn şişli'deyik ya eyi muz eyi
ya bittik ya bitirdik ya eyi muz eyi
kilosu üç kağıttan üç kilo çektik madama
aha gohulu bunnar allah yapısı bunnar
danası yiyecuhmuş eyledi dürdü besleme
ezanlar dökülüşür kandiller oynar
unkapanı'nda kermo'nun hanı eyi muz eyi
ch silahşör ahmet anayın dini eyi muz eyi

ibrahim'lerin evi

sağdan birinci ev ibrahim'lerin evi
kapı gibi gibi kapıda üç ibrahimler
halil ibrahim sefer ibrahim bekir ibrahim
giyinip kuşanmışlar kıl pranga kızıl çengi
üç bitirim ibrahim üçü birbirinden beter
halil ibrahim sefer ibrahim bekir ibrahim

eğri bak doğru konuş yabancı değil haydar bey
galata'da köfteciyi güvercin gibi indiren
parlak halil parlak ibrahim halil ibrahim
sultanahmet olmazsa kaldır üsküdar'a koy
imanım tramvay bize de mi dan dan
erkek halil erkek ibrahim halil ibrahim

var mı yok mu güreşsin akşamlara kadar
durmadan pes ettirsin imkânsız şâkir'i
kıyak sefer kıyak ibrahim sefer ibrahim
haftada üç gece garanti abanoz'a gider
dedik ya baba eşşek oğlu eşşeğin biri
berbat sefer berbat ibrahim sefer ibrahim

atı alan üsküdar'da kaldı öteye geçemedi
hırsız gelmiş gidecek bak şundaki surata
oynak bekir oynak ibrahim bekir ibrahim
okumam yoktur ama kayseri'liyim dedi
ikinci asliye ceza'da namussuz kerâta
titrek bekir titrek ibrahim bekir ibrahim

sağdan birinci ev ibrahim'lerin evi
ev değil canavar yatağı tekmil mahalle bilir
halil ibrahim sefer ibrahim bekir ibrahim
üç canavar ibrahim üç imansız bedevi
kasımpaşa'ya iner her akşam volta alır
halil ibrahim sefer ibrahim bekir ibrahim

berber salih hikâyesi

dükkâna karşı fesleğen saksısı
ercüment bey kaymakam eskisi
canıma okudu ortanca kızı
/ acap istesem verirler mi
otur kerâta onu sana vermezler /

belkıs'ın yaptığı hem cilve hem naz
gözüm görmez oldu ustura makas
kaymakam mendeburu üstelik nekes
/ acap istesem verirler mi
otur kerâta onu sana vermezler /

bugün veresiye yarın peşin
düşün berber salih düşün
düşün düşün boktur işin
/ acap istesem verirler mi
otur kerâta onu sana vermezler /

deli asâf

şekviranlı köyünden kamyonlar gelir geçer
lâstikleri ısınmış toza kesmiş camları
kavakların altında selâma durur saf saf
şekviran ahalisi uzun dağ adamları
şekviranlı köyünden kamyonlar gelir geçer
lâstikleri ısınmış toza kesmiş camları
dağların yürüdüğü sıklet yaz akşamları

ana avrat düz gider toza dumana karşı
kamyonlar dursun ister el eder deli asâf
şekviranlı köyünden kamyonlar gelir geçer
erkek incirde yemiş kara şoförde insaf
ana avrat düz gider toza dumana karşı
bıyıkları çitlenbik bakışları bir tuhaf
kamyonlar dursun ister el eder deli asâf

şekviranlı köyünde bahar mı ki yaz mı ki
rahmet iner kamyonun fenerleri ıslanır
izmir derler bir şehir uzakta bir yer imiş
etrafı bağlık bahçelik içinde üzüm işlenir
deli asâf dediğin bir rüzgârda toz mu ki
rahmet iner yol uzar karşı dağlar puslanır
kamyonlar gelir geçer fenerleri ıslanır

şekviranlı köyünden yola düşmüş piyade
hey gidi deli asâf / ne bir mektup ne haber
izmir derler bir şehir uzakta bir yer imiş
üstünde parça parça kara bulutlar gezer
sonra gidiş o gidiş elli kuruş kesede
rivayet ölesiymiş gurbet ölümden beter
hey gidi deli asâf / ne bir mektup ne haber

şekviranlı köyünden kamyonlar gelir geçer
lâstikleri ısınmış toza kesmiş camları
tepeleme kum çeker taş çeker kömür çeker
dağların yürüdüğü sıklet yaz akşamları
lâstikleri ısınmış toza kesmiş camları

hammal şakir'e ketenhelvacı mânileri

konak'tan taş attım denize
pasaport'a gitti yüze yüze
eş menend yok helvamıza
elvan elvan ketenhelvam
– vay kaymak vay

tırhan mı tırpan mı yanaşır
koca izmir'i sırtında taşır
bubam köylü hammal şakir
burmabıyık ketenhelvam
– vay kaymak vay

ayaklar yalın ensede hörgüç
otuz ramazan tuttu oruç
şakir'in derdi bir çift pabuç
bulut bulut ketenhelvam
– vay kaymak vay

sırmadan olsun kaytanı
silme kabara tabanı
yumurta topuk dini imanı
allah allah ketenhelvam
– vay kaymak vay

bu ahval koydukça koydu fakire
kalayı bastı kibar şiire
sıcacık beş mâni hammal şakir'e
zehir zıkkım ketenhelvam
– vay kaymak vay

acı ninni

uyusun ay büyüsün camlar buğulanmasın
sen uyu uyusun bulutlar uyanmasın
ışıklar uyanmasın camlar buğulanmasın
sen uyu uyanmasın istanbul uyusun
karagümrük uyusun fâtih uyusun
atatürk bulvarı'nda rüyalar büyüsün
sen uyu uyusun istanbul uyanmasın
gemiler uyanmasın camlar buğulanmasın

cibâli uyanmasın evliyâ gibi uyuyor
kuytulara sokulmuş yummuş gözlerini
dudakları kilitli kirpikleri dolaşık
uykusunun içinde bir çığlık dağılıyor
gözbebekleri kirli gölgeleri sırnaşık
cibâli korkuyor uykusu bölünmesin
uyusun büyüsün bulutlar uyanmasın
gemiler uyanmasın haliç buğulanmasın

bir yudum zehir gibi selim kaptan'ın uykusu
beykoz'u kaybetmiş beykoz'u
haliç'te arıyor unkapanı köprüsü
güyâ kadıköy'deymiş gemi demir tarıyor
dalgıç izzet rüyasının dibine inmiş
yirmibeş kulaçtan bir somun ekmek çıkarıyor
izzet'in gözlerini balıklar yemiş
ama nasıl büyük büyük uyuyorlar
uyusunlar sen uyu kimseler uyanmasın
cibâli uyanmasın kalbim buğulanmasın

biletçi şerif ali kontrol şevket'i dövüyor
gözlüklerini kırıyor bir kaşını yarıyor
şevket'in sol kaşından mürekkep akıyor
pencereler gözlerini yumuyorlar
ben şoförüm benim ellerim şoför
daha bir sefer taksim yapacağım
arabayı yağmurun altından çekmeli
yarın belki tarabya'dan denize uçacağım
cibâli yorgun bir mahkûm gibi gölgeli
uyuyor uyusun vakitsiz uyanmasın
garajlar uyanmasın camlar buğulanmasın

cibâli'nin uykusunu devler bekliyor istanbul
[bekliyor
marangoz serkis'in uykusunu ahmed'in uykusunu
büyük ocaklar gibi harıl harıl uyuyorlar
şahdamarlarından kâhtane deresi akıyor
bir orman heybetiyle karanlıkta büyüyorlar
rüzgârın gizli seslerini duyuyorlar
ninnisini duyuyorlar acı ninnisini
rüyalarına kırk haramiler giriyor
istanbul'un fırınları giriyor lokantaları
tezgâhları giriyor berber dükkânları
bulutlar dilim dilim yüreklerini yarıyor
ümidlerini bir hazine gibi saklıyorlar
saklasınlar uyusun ümidleri büyüsün
ay büyüsün uyusun bulutlar uyanmasın
cibâli uyanmasın camlar buğulanmasın

meraklısı için notlar

et toi mon coeur pourquoi bats-tu
comme un guetteur mélancolique
j'observe la nuit et la mort

apollinaire

(22 kasım 1970'de, karşıyaka'da, çamlık'taki evimizde, *yağmur kaçağı*'nın ikinci basımı için, önsöz yerine şunları yazmıştım:

"sabahlar çok geç olurdu, ortalık ağarmak nedir bilmezdi, uyur uyur uyanır, otelin pencerelerini yine puslu bir karanlıkla sıvalı bulur, saate bakmayı akıl edince, paldırküldür yataktan fırlardım: sekiz buçuk, dokuz!

yatılı okumanın etkileri bunlar, yoksa yirmibeş yaş dolaylarında en hınzır ikinci paris'imi yaşarken telâş niye? iki ucu saatle bağlantılı bir işe gitmiyorum, az da olsa param, maria missakian adında bir sevgilim, pablo diye hergele bir arkadaşım var, bir sürü de kitabım! geldim geleli koyu bir sonbahar, çatırtıları ömrüm boyunca sürüp gidecek, önemli bir iç çatışması yaşıyorum. soğuk kış sabahları, beni duman duman yatağımdan uğratıp, ilk rastladığım kahvede kitapların başına çöktüren de bu değil mi?

herşeyin daha iyi anlaşılması için, önce galiba o büyük itirafımı yapmalıyım 40 yıllarında ben adı iyi kötü bilinen 'toplumcu' bir ozandım ama, dünya şiirine yön vermiş batılı ozanların hiçbirini okumamıştım. okuma-

mak ne kelime, osmanbey'deki suna pastahanesi'nde, çevremi saran solcu öğrencilere, üstelik bunları adamakıllı yerer, o ara aramızda yaygın çirkin bir benzetmeyi marifetmiş gibi de tekrarlardım:

– baudelaire, rimbaud, verlaine! geç efendim geç, edebiyatın kanlı basurlarıdır onlar.

paris'e ilk gelişimde, yarı yarıya politika hayatımda daha ağır bastığından, yarıdan fazla da fransızcamın yetersizliğinden, şiir konularına pek el süremediğim, jdanov'dan kapma 'inek toplumculuğu'mu sürdürmüştüm. ama bu sefer? daha plekhanov'u sökmeye başlar başlamaz, toplumcu bir sanatın, hiç de bize öğretildiği gibi olmaması gerektiğini sezmiştim ama, marc aracılığıyla troçkistlerden, magda aracılığıyla anarşistlerden, bir de tabii kendi başıma okuduklarımdan, gerçek toplumsal şiir bileşimine, doğu ve batı klasiklerine olduğu kadar, çağdaşlarına da uzanan köklü bir kültür özümlenmesinden sonra ancak ulaşılabileceğini, büsbütün bulmuş çıkarmıştım. kitaplığımda hâlâ sakladığım racine, corneille vs. de, baudelaire, verlaine, rimbaud, apollinaire, cendrars vs. de, hep o tarihleri taşırlar. işte biri, seine kitapçılarından almışım: françois villon ve charles d'orlean'ın şiirleri / 6 ocak 1952, paris.

sonradan *sisler bulvarı* ve *yağmur kaçağı*'nın önemli bazı bölümlerini meydana getirecek şiirler, bu iç çatışmasından çıkardığım ürünlerdir.

sosyalist gerçekçi, jdanov tipi ozan, bu özgür ve çalkantılı şiir denizine gözünü kırpmadan giriyor, imgeyi, insancıl özü, devrimci atılımı, el bombaları gibi içisıra saklayarak, imgeleminin bütün ufuklarına yelken açıyordu. İstanbul'da beni *duvar*'a aşk şiirlerini de aldığım için mi kınamışlardı, inadına aşk şiirleri yazıyordum. yolculuk şiirleri, sanatçının toplumsal uğraştan kaçması diye

yorumlanmaktaydı, inadına yolculuk şiirleri yazıyordum, aslına bakılırsa, çocukluğumdanberi, ufkun arkasını görmek, en müthiş tutkumdu benim, daha bacak kadar oğlanken, bremen'de, hamburg'da, ne bileyim, liverpool ya da brest'te, kendimi bıçkın gemiciler, liman orospuları ve yolculuk insanları arasında tasarlar, bundan şimdi bile kolay kolay anlatamayacağım, gizli zevkler duyardım. böyle olunca, yazdıklarım da yoğun, öfkeli ve galiba çarpıcı oldu: şiirler daha dergilerde çıkmaya başlayınca, *garip* şiirinin çanına ot tıkadılar. hele edebiyat matinelerinde halkla direkt temas, sonucu hemen belli etti: yeni, gürültülü, imge krallığı üzerine kurulu bir şiir geliyordu, gerçekçi ve toplumsal.

tartışmalar buradan çıkmıştır.

kimisi toplumcu şiiri sadece jdanov'un gözlükleri ardından gördüğü için, yazdıklarımı 'romantik' şiirler saymıştır. kimisi tutukluluk, cezaevi, takip, yakalanmak korkusu ve benzeri gerilimli durumları, besbelli sansür ve siyasal baskı nedeniyle açıkça sosyalist mücadeleye bağlayamadan işleyişimi, benim bireyciliğime ve serüvenciliğime vermiş, ozanın giriştiği usturuplu *transposition*'u göremediği için beni bir sinema şiiri yazmakla suçlamıştır. kimisi ise, aşkın insan yaşantısında taşıdığı önemi, vahim ve dramatik bir ortam içinde şiirime yerleştirdiğim için beni düpedüz toplumcu sanatçıların defterinden silmiştir: sosyalist militanlar hiç tutulmaz, sevgileri yüzünden başlarına belâlar sardırmazmış gibi.

bugün, tartışmalar unutulmuş, şiirler kalmıştır.

sisler bulvarı, üçüncü baskısını idrak etti. *yağmur kaçağı* (o döneme ait daha birçok şiirle zenginleşmiş olarak) ikinci baskısını idrak ediyor. okur, eleştirmecinin tersine, bu kitaplarda belirli bir dönemin, elli yıllarındaki soğuk savaşın, insanlıkdışı siyasal baskının, atom savaşı

tehlikesinin ve bunların bunaltığı insanın, toplumsal ve kişisel özelliklerini bulmuş ve sevmiş olsa gerek! eleştirmecinin, okurun anlayış düzeyine gelebilmesi için, aşağı yukarı onbeş yıl geçmiş oluyor. buna da şükür!

çokluk yaptıkları gibi, ölümümü de bekleyebilirlerdi.")

* fabrika durağı

ilk bölüme, aşk şiirleri bölümü dersem, yanlış mı olur? sanmıyorum. aşk şiirleri ama, boğazına kadar toplumsal yaşantıya batmış ozanın, aşkını söylerken, içinde çırpındığı durumu yansıtmaması olası mı? en soyut, en dolaylı gibi görünen sevda şiirlerinde bile, dipden dibe işleyen bir toplumsal *thème* duyumsanır. hele bazılarında, toplumsal ve bireysel diyalektik iç içe geçmiş daireler halindedir.

/ yağmur kaçağı /

yağmur kaçağı da, *pia* gibi, *üçüncü şahsın şiiri* gibi, *böyle bir sevmek* gibi bir kerede yazdığım şiirlerdendir. ünü büyük. 50 ve 60 yılları boyunca, kimbilir kaç delikanlı, kaç genç kıza bu şiiri okumuş, ya da yazmıştır? şimdi toplum hayatının yüksek kademelerinde seyreden bazı kişiler, özel söyleşilerimizde, diğer bazıları gibi bu şiiri de ezberden okumuşlar, ilk gençlik yıllarında sevdalarını bununla ifade ettiklerini söylemişlerdir. tehlike, şiirdeki duyarlığın zamanla sınırlanması, yeni kuşakların duyguya yabancı kalması tehlikesi idi. sanıyorum, *yağmur kaçağı* bu tehlikeyi de savuşturdu: son yıllarda birden gelişen türk hafif müziğinin genç bestecileri, bir değil birkaçı, şiiri bestelediler, demek ki günümüzün duyarlığını da yansıtabiliyor. bu bestecilerden biri, şarkısını ille

duyurmak istemiş, vaktim olmadığından bu işi telefonda yapmıştı. (*akîl aksan* tarafından fransızcaya çevrilmiştir. yanlış bilmiyorsam, şiir *yüksel pazarkaya* tarafından da almancaya çevrilmiştir.)

/suna su /

suna için yazdığım şiirlerden biri, ilk defa vatan gazetesinin sanat yaprağında çıktı. suna'yla 'imkânsız' bir aşk yaşamıştık. o çok gençti, bense âvâre ve parasız. kimbilir kaç şiir, kaç mektup yazdım. bu şiirlerin okuru ne dereceye kadar etkilediğini, yıllar sonra yaşadığım bir olay gösterdi. ankara'dayım, sanatseverler derneği'nde bir söyleşi yapıyorum, bitirince dinleyiciler arasından sıyrılan bir hanım yanıma yaklaşıyor, diyor ki: – şiirinizi yıllar önce tanımış, sevmiştim. şimdi bir kızım var, adı suna su.

/ suna su için koşma)

özlem şiiri mi? belki. yalnız ucundan kıyısından, 'aydınlığı sevdiğimi' söylememe ne demeli? o yıllarda aydınlık da, güneş gibi, gelecek iyi günlerin, dolaylı olarak sosyalizm'in simgesiydi.

/ büyük istifham üzerinde /

bu şiirleri, pangaltı'daki haylayf pastahanesi'nin camlı bölümünde yazdığımı, bugünmüş gibi hatırlıyorum. haylayf'ta daha çok hasan'la (tanrıkut) buluşur konuşurduk. ikinci paris dönüşümde, baylan'dan önce, bir zaman burada mekân tutmuştum. mecidiyeköyü'nde oturuyorum ya, otobüse atladım mı, pangaltı'dayım. camlara yağmur yağıyor, kurtuluş tramvayları önümsıra virajı alıyorlar. içerde şişli'li, harbiye'li bir 'madam' kalabalığı. bense, önümde kuramsal bir kitap, (muhtemelen plekhanov) suna'yı düşünüyorum.

neden istifham üzerinde? o dönem, (zenciler birbirine benzemez'de de bu ısrarla vurgulanır) soru sormadan inanmamak gerektiğini söylüyorum. sadece inanca dayalı kurtuluş çareleri, yeni mistisizmler getiriyor. oysa akılcı olmak şart. bu da, bilimsel kuşkuyu haklı kılar. ama sürekli soru sormanın kararsızlığına dayanabilmek de zordur. hem buna dayanacak kadar yürekli olacaksın, hem de soru işaretlerinden yeni bileşimler çıkarabilecek kadar usta. suna'ya söylemek istediğim bu mu?

uzun yıllar bu şiirleri 'özel' sayıp yayımlamamıştım. 'yağmur kaçağı'nın ikinci basımı yapılırken, yayımlamaya karar verdim. zaten ben sanatçıların herşeyinin bilinmesi kanısındayımdır.

/ üçüncü şahsın şiiri /

çok ünlü bir şiir daha. hemen söylemeliyim ki, şiir, gerçeğe çok yakın bir psikolojiyi, bir sevda gerilimini yansıtıyor. o yıllarda, maçka dolaylarında n. adında bir kız yaşardı. ince, tüy gibi, kısacık saçlı, son derece modern bir kız. yanılmıyorsam güzel sanatlar akademisi'ne gidiyordu. tesadüf bu ya, marsilya yolculuklarımdan birinde, aynı vapurdaydık. napoli'ye kadar beraber gittik, o orada indi. bir türlü yaklaşmak fırsatını bulamadım. ne yalan söylemeli, bu siluet beni çok etkilemiştir. siluet diyorum, çünkü kişi olarak onu tanımadım, ama galiba uzaktan 'sevdim'. üçüncü şahsın şiiri, bunun kanıtıdır.

şu da söylenemez mi? *aynanın içindekiler*'de edebiyat okurunun, *paranın kiri*'nde ve *sekiz sütuna manşet*'te televizyon seyircisinin tanıdığı ümid, fizik özelliklerini aynı kızdan almıştır. ama yalnız fizik özelliklerini, zira ümid tipinde kafa kuruluşu başka, biyografi başka bir kişiden alınmıştır.

*(üçüncü şahsın şiiri akîl aksan'*ca fransızcaya çevrilmiştir. genç bestecilerden *selim atakan* besteledi. *alpay* söyledi; şiir. *b. ilhan'*ın *'geç kalmış ölü'* tv dizisinde klipleştirildi.)

/ zehra kardelin /

zehra adıyla onu kimse çağırmazdı. kardelin'se benim uydurmam. galiba çocukluk yıllarımdan geliyor, menemen'deki bağda lâstik sapanla kuş avlardık, çocukların kardelin adını verdikleri bir kuş hatırlarım, oradan. zehra'yla ilişkimiz, 'resmen' nişanlanmaya kadar gitmiş, herzaman olduğu gibi benim yüzümden *happy and'*e ulaşamamıştır. zehra, alman filolojisinde öğrenciydi, sonradan hikâyeler yazacak olan leylâ erbil'i bana tanıtan da odur, edebiyat fakültesi kantininde yeşil gözleri son derece etkileyici bu genç kız, hiç unutmam, bir çırpıda şiirlerimin birinden bir mısrai ezberden okuyuvermişti. edebiyat matinelerinin moda olduğu yıllarda, zehra'yla ben, leylâ'yla sait (faik) o matine senin, bu matine benim dolaşırdık.

bu şiir, yanlış aklımda kalmadıysa, zehra daha bursa kız lisesi'nde öğrenciyken yazılmıştı. uzun süre yayımlanmadı.

/ zehra'nın hâli /

epeyce süren bir dargınlıktan sonra zehra'yı görüyorum. nedense, beni çok etkiliyor. beyoğlu kalabalığı arasında altı mısra düşürüyorum. şiir yeni ufuklar'da çıkmış, hiç ummadığım saldırılara uğramama neden olmuştur. son mısrada *'allahıma sövdüm, insanlıktan istifa ettim'* diyorum ya, gerçekte ciddi bir vicdan azabını, ağır bir pişmanlığı ve suçluluk duygusunu deyimlemek isteyen bu mısra, zamanın aşırı sağcılarınca 'dinsizliğime' kanıt diye kullanılıyor, neler yazmışlardı, neler.

/ zehra beni eylül'de bekliyor /

bir ara, gerçeküstücü şiir yazma yöntemi *ecriture otomatique*'e merak sardığımı söylemiştim ya, bu da o yöntemi denediğim şiirlerden.

/birinci cuma /

zehra'yla son bozuşmamız üzerine kalkıp izmir'e gitmiştim. orada, çocukluğumun deniz kıyısında yalnız kalınca, zehra'ya ne kadar haksızlık ettiğimi hissettim. bir sürü mektup, bir de bu şiiri yazdım. hazin bir sonbahardı. bazı günler kültürpark'a gidiyor, çay bahçelerinde oturup, ağaçları dinliyordum. zehra cevap vermedi. daha sonra almanya'ya gitti. orada tanıştığı bir ispanyolla evlendi. venezuella'ya yerleştiler. yıllarca orada yaşadı. şimdi new-york'ta. iki yıl önce, bilgi yayınevi'ndeki odamda çalışıyorum, istanbul'dan bir telefon: hattın öbür ucunda, o; annesinin ölümü üzerine gelmiş, işe bakın ki, geldiği günün akşamı televizyonda *çalarsaat* programı var, beni görüyor, dinliyor, eski günleri hatırlıyor. sesi telefonda titrek ve yorgundu. tekrar new-york'a döndü, arasıra ona yazar, kitaplarımı gönderirim. bulunmaz kızdır.

/ smyrna blues /

blues bilindiği üzere zenci cazında doğaçtan söylenen türkülere deniyor. ingilizce bu isim izmir türküsü anlamına, ama *smyrna blues* denince havası değişiyor birden. eski limanda, kahvelerin rıhtıma attıkları iskemlelere oturur, kıçtan bağlamış gemilerin tayfalarıyla rıhtım barlarının üstündeki otellerde oturan yosmaların aşinafişnelerini seyrederdim. bu bana ister istemez, iki savaş arası fransız sinemasının, liman filmlerini hatırlatıyordu. böyle bir şiir oldu. olmakla kalmadı, epeyce sonra ipekfilm sa-

hibi ihsan ipekçi (cem'in babası) bendei çolpan'ın oynayacağı bir film yazmamı isteyince, yazacağım *yalnızlar rıhtımı* filmine analık etti.

/ rüzgâr gülü /

şişli'de, bahçeler sokağı'ndaki evde yazmış olmalıyım: çolpan'ın çok beğendiğini, şiirin bazı mısralarını sık sık tekrarladığını, hiç unutmam. bir garip evdi: mecidiyeköyü'nden, buraya taşınmıştık, tam da mavi hareketi'nin alabildiğine hızlandığı aylar, çolpan güzel sanatlar akademisi'ne gidiyor, resim bölümü öğrencisi, metin (erksan), ferid (edgü), fikret (hakan), güngör (kabakçıoğlu) evin müdavimleri arasında, geç vakitlere kadar şiir, sinema, edebiyat ve sosyalizm konuşuluyor.

/ fabrika durağı /

mecidiyeköyü'nde yazılmıştır. allahın günü, savunduğum fikirlerle yazdığım şiirlerin çeliştiği saldırısına uğruyorum ya, *fabrika durağı*'yla bu saldırılara bir çeşit cevap veriyorum. gerçekte bu durak oradaki likör fabrikası durağıdır, zehra'yla buluştuğumuz. o tarihte incirlikler, dutluklar, kır kahveleriyle süslü olan mecidiyeköyü'nde gezip tozduğumuz yer.

/ yangın gecesi /

duvar'daki *'karanlıkta kaynak yapan adam'* şiirinde karanlık nasıl faşizmi simgeliyorsa, bu şiirdeki yangın da öyle 50 yıllarında üzerimize çöken siyasal baskıyı simgeliyor. açıkça yazılması mümkün değildi. bu da chp diktasının faşizan baskısıyla, özgürlük vaadleriyle iktidara gelen dp iktidarının amerikancı baskısı arasında pek de fark olmadığını gösterir. fark olsa, mavi hareketi'ni 'moskova

ajanları'nın bir marifeti sayar, iktidar organı gazetelerinde yazarlar mıydı? (şiiri *ahmet kaya* besteledi, kasete okudu.)

* bulvardia

paris'te, özellikle gerçeküstücülük hareketini, bu hareketin bellibaşlı ozanlarını incelediğim sıralarda yazılmış şiirler, çoğunda, bu ozanların kullandığı *ecriture otomatique* yöntemiyle, türkçedeki tekerleme tekniğinin kaynaştırılması çabası görünür, ötcki şiirlerimin tersine imge bu şiirlerde ikinci plana itilmiş, deyiş ön plana çıkmıştır. yazdıktan bir süre sonra başarılı bulmamış, yayımlamaktan vazgeçmiştim. nitekim *sisler bulvarı*'nın ilk müsveddesine, *yağmur kaçağı*'nın ilk basımına çoğu girmemiştir. sonradan, bir sanatçının bütün deneylerinin bilinmesi kanısına ulaştığım için, yayımladım.

/ bulvardia /

bir gece, barbes / rochechouart taraflarında, gelişigüzel dolaşıyorum. yanımda, mırç, kafalar hafif dumanlı, gümüş mavisi bir mehtap aydınlığı ortalığı sarmış. ışıklar, yıldız yağmuru gibi çevremde kaçışıyor. tastamam hatırlıyorum, içimde nasıl bir birikim olmuşsa, otele dönünce, daktiloya kâğıdı geçirip, bir solukta şiiri boşaltıyorum.

/ hannelise /

bu öyle değil. hannelise, alliance française'de, sıra arkadaşım bir kızdı, liechtenstein dükalığı diye ufacık bir ülke vardır ya, işte oralı. temiz, tendürüst bir kızcağız. pek beğeniyorum, boş saatlerde uzun uzun çene çalıyoruz. o sıralar, yves montand'ın söylediği les grands boulevards türküsü, yeni çıkmış. kahvelerdeki bütün otomatik

pikaplarda o. hannelise fransızcayı güzelce öğrenmeyi, aklıbaşında bir koca bulup evlenmeyi tasarlıyor. o zamanki ben bu işe hiç yaramam, yine kopamıyoruz kolay kolay. o kadar ki *zenciler birbirine benzemez* romanımdaki hilde'de, hannelise'den çok şeyler bulunabilir.

işin bir de dedikodusu oldu, şiirdeki gare d'orléan paris'te gerçekten mevcut mudur değil midir, parmaklarına doladılar. paris'li değilim, hele o tarihte şehri yarım yamalak biliyordum, bir öğlesonu hannelise'yi beklerken üzerinde kocaman saat olan binayı gördüm, kız gelince neresi olduğunu sordum, orlean garı dedi, onun yalancısıyım, yalnız sonradan artık devredışı bırakılmış bir gar olduğunu, çalışırken de bu adla anıldığını öğrendim. bu da claude'un lâfı. 1963'de, üçüncü paris hayatımda, söylüyor. (*n. akman*'ca ingilizceye çevrilmiştir.)

/ bonaparte sokağı /

quartier civarında, ünlü bir sokak, resim galerileri her tarafı kaplamıştır. margot'yla olduğumuz geceler, oralarda dolaşırdık. çok sonraları, jöntürkler zamanında, ittihat ve terakki paris merkezi'nin bu sokakta olduğunu öğrendim. ilginç değil mi? şiir, yanılmıyorsam, yenilik dergisi'nde çıkmıştı, derginin sahibi ve yöneticisi naim tirali'ye bir akşam osmanbey'de rastladım, şiiri beğenmemiş, niye diye sordum 'teşnedir' sözünü kullanmamı eleştirdi. bunun neden dolayı kötü olduğunu o akşam anlamamıştım, hâlâ anlamamışımdır. ola ki öztürkçecilik taslıyordu.

/ fu hi çen /

tekerleme'yle *ecriture otomatique* arası bir şiir. şiirde adı geçen çinli, *zenciler birbirine benzemez*'deki çinlidir. ikisi de aynı adam. alliance française'de tanıyıp, arka-

daş olduğum kişi. çinlilere ilişkin bir sürü önyargıdan kurtulmamı, çin'i biraz olsun tanımamı o sağlamıştır. (*p. bruveris* tarafından letoncaya çevrildi.)

/ maria missakian /

ünlü bir şiir. maria ile nasıl tanıştığımızı, birbirimizi nasıl sevdiğimizi başka yerlerde yazmışımdır. bu da 'imkânsız' bir aşk. paris çevresine yerleşmiş bir ermeni ailesinin, orada doğmuş kızı. kökenleri türkiye'li. bir zamanların güzel yıldızı maria montez'e benzerdi. rex sinemasında maria montez'in bir filmine götürmüştüm, cıvar koltuklardaki seyircilerin şaşkınlığı hiç gözlerimin önünden gitmez. yoksuldu. quartier latin'de bir mağazada tezgâhtarlık yapıyordu. istanbul'a dönünce onu getirmek istedim, o da çok istiyordu bunu, ne var ki şimdi ayrıntısını unuttuğum bazı bürokratik engellerden türkiye'ye giremiyor; dolaylı yolları deneyelim dedik, gidip ressam dostum arad'ı buldum, agop arad'ı, o araya girdi, beni birtakım başka ermenilerle tanıştırdı, hepsi maria'yı türkiye'ye getirmenin yollarını aradılar ama bulamadılar, şiiri işte o sıralarda yazdım, kitabın ikinci basımında ikinci mısraı maalesef 'maria missaklan'ı gördüm' şeklinde çıkmıştır, doğrusu burdakidir.

mırç 60'da mı, 61'de mi ne, türkiye'ye dönünce, maria'nın hayırsız bir müzisyenle evlendiğini, çoluğa çocuğa karıştığını, mutsuzluktan hafif hafif alkolizme doğru kaydığını söylemişti.

* acı ninni

hayatımın hiçbir aşamasında halktan, halkın sorunlarından koptuğum söylenemez. örnek mi, alın *yağmur*

kaçağı'nın *acı ninni* bölümünü. o sıralar bireyci şiirler yazmakla suçlanıyorum, bilen bilmeyen duygusallıkla duyguculuğu karıştırıyor, beni şâiranelikle itham ediyor. oysa aynı tarihlerde, öbürleriyle birlikte bu bölümdeki şiirleri de yazmışım ki, ayaklarımın ne kadar yerde olduğunun canlı tanıkları.

teknik bakımdan, bu şiirler, tekerleme ağzına yakın bir ağızla yazılmıştır. tekrarlar önemli rol oynar. içlerinde antolojilere girmiş, hatta yabancı dile çevrilmiş olanları vardır. yine de, bu *sisler bulvarı / yağmur kaçağı* döneminde, attilâ ilhan'ın 'romantiklikle' damgalanmasını önleyemez.

/ kadınlar havası /

hannelise, maria, zehra, suna vs... bunlar şehirli, hatta yabancı kızlar öyle mi? aynı günlerde, kadınlar havasını yazıyorum, alın size memleketimin kadınları, içinde yaşadıkları ağır koşullar, mutsuzlukları, sömürülüşleri vs.

/ ibrahim'in yıldızı /

bu katıksız anadolu şiiri, paris'te yazılmıştır. hem de pigalle'de tekbaşına dolaştığım bir gece. besbelli çevremde gördüğüm gece fahişelerinin çağrışımıyla, vaktiyle konya'nın ılgın kazasında amcamla dolaşırken bozkırda rastladığımız bir çobanı hatırlıyorum, adamın yalnızlığını, kadınsızlığını. öyle sanıyorum ki, cinselliğin açıkça söz konusu edildiği yayımlanmış ilk şiirim budur. ilk şiirim dediysem, yazdığım ilk şiir değil. daha 50'lerde, hatta 40'ların sonuna doğru, bazı cinsel, hatta *erotique* şiirler yazdığımı unutmadım. en çok da nedense sındırgı'dayken yazdıklarımı hatırlıyorum. ilkel bir kaygıyla bunları saklar, kimseye okumaz, sonunda kaybederdi (*p bruveris* letoncaya çevirdi.)

/ şaşı rıdvan /

bu şiir, bunu izleyecek bir dizi şiirin ilki: halktan, emekleriyle yaşayan kişilerden, portreler, çokluk deyişin akışına bırakılarak, tekerlemeyle mâni havasında söylenmiş, çoğu paris'te yazılmış şiirler.

/ tartımaklı adam /

tartımak, ege yöresinde poşu yerine kullanılan bir kelime. o taraflı olanlar, bağda bahçede çalışanların, başlarını tartımakla sardığını bilirler. sıtma derseniz, benim çocukluğumda menemen ve alaşehir ovalarının, baş belâsı idi. ben de sıtmayı menemen'de kaptım, çok da çektim. tartımaklı adam, kaderine terkedilmiş, sıtmalı tarım ırgatını anlatmaya çabalıyor.

/ bir kırmızı bir yeşil /

anadolu bozkırında kayıp tren istasyonlarında bulundunuz mu? ben bulundum. hiç değilse, çevresinde yaşadım, siz de belki geçerken görmüşsünüzdür. ne yoğun bir yalnızlıktır o. şiir, oralarda bir makasçıyı anlatmayı üstlenmiş. galiba başarılı da olmuş, zira bu şiir hemen bütün antolojilere alınmıştır, ezberleyen çoktur. (*akîl aksan* tarafından da fransızcaya çevrilmiştir.)

/ müçteba kulunuz /

aynı tür bir çalışma, bu defa 'yolunu sapıtmış, bir 'beyaz yakalı' söz konusu ediliyor. gerilerde bir yerde, memur kısmının 'geçim sıkıntısı' yok mu dersiniz? (*p. bruveris*, letoncaya çevirdi)

/ eyi muz eyi)

bu şiirin de kendine özgü bir yaygınlığı olmuştur. mavi'cileri bursa'ya çağırmışlardı, bir cemm-i gafîr halin-

de gittik, orada edebiyat matinesi yaptık, bu arada bir delikanlıyla tanıştırdılar beni, şiirlerimi, özellikle bu şiirimi çok iyi okurmuş, okutmuştuk da, anadolu çocuğu olduğundan, diline pek uyuyordu. kuşkusuz, daha o zaman kırsal kesimin dağılmaya başladığını saptamış, şehre göçün bir biçimini bu şiirle somutlaştırmak istemiştim. rauf mutluay, 50 yılın türk edebiyatını gözden geçirirken, bunu saptamıştır.

/ ibrahim'lerin evi /

paris'te yazılmış bir şiir. halktan kesitler, alliance française'in alt salonunda, bir akşam, ressam haşmet akal'a rastladım, yeni ufuklar'da şiiri okumuş, çok sevmiş, en çok da 'kapı gibi gibi' deyişimi, durumu tek 'gibi'yle anlatsaymışım, ibrahim'lerin heybeti yeterince canlandırılamazmış. ben de böyle düşünüyordum, haşmet'in bunu anlamış olması, o akşam beni ne kadar sevindirmişti.

/ berber salih hikâyesi /

çalışan insanlardan kesitler sürüyor, burada toplumsal yeri kendisinden farklı bir kıza tutkun, berber salih'in hikâyesi ele alınmış. söyleyiş, imgeden çok tekerlemeye yatkın. şiirde nakarat olan iki mısra, doğrudan doğruya ninemin masallarından birinde, padişahın kızına tutkun kunduracı ustası, kıza resmen talip olup olmamak arasında bocalar, o sırada hem kundura dikmekte, hem de dikiş ritmine uyarak bu sözleri tekrarlamaktadır. demek yalnız sözleri değil, masalın içeriğini de günümüze uyarlamışım. berber salih'e, kaymakam'ın kızını verirler mi?

/ deli asâf /

şiirin özelliği, tekerleme yöntemiyle imge sistemi-

nin bir arada kullanılmak istenmesi. başarılı mıdır, yargılamak bana düşmez. içeriği, iki anlam taşıyor, hem kırsal kesimden şehirlere göçün altı çizilmiş, hem dağlarda kaybolmuş bir köyde yaşayan deli asâf'ın gelip geçen kamyonlar yüzünden, içinde beliren 'dünyayı görmeye gitmek' tutkusu. deli asâf da, çoğu şiirlerim gibi, aslında bir senaryo içeriyor.

/ hammal şâkir'e ketenhelvacı mânileri /

çocukluğumuzda, ketenhelvacılar, helvalarını mâni söyleyerek satarlardı. tıpkı ramazan davulcuları gibi. mânilerinin havası da üç aşağı beş yukarı, aynıydı. izmir'de rıhtım hamallarını seyrederken, çıplak ayaklarından etkileniyorum. hammal şâkir, bir çift pabuç hayali kuruyor, kurduğu hayali ketenhelvacı mânileriyle dile getiriyor.

/ acı ninni /

bu da yangın gecesi gibi, üstü örtülü bir şiir. yangın gecesi nasıl, 50 yıllarında üstümüze çöken ağır siyasal baskıdan yakınıyorduysa, bu da halkın (özellikle istanbul halkının, çalışan kesimin) üzerine çökmüş olan tepkisizlikten yakınıyor. nedense halkımız, kolay tepki vermez. *'dünyanın en tuhaf mahlûku'* şiirinde nâzım'ın da bundan yakındığını, hatta halkı suçladığını unuttunuz mu? ben işi oraya kadar götürmemişim, 'uyuma'yı saptamakla yetiniyorum. şiir yayımlandığı zaman ne demek istediğini kimse anlamamıştı. (*ahmet kaya* besteledi ve kasete söyledi.)

"...**Yağmur Kaçağı**'nda ATTİLÂ İLHAN, çok sesli bir deyişle şiirlerini söylüyor. Bence ATTİLÂ İLHAN'ın, onu iyi şair kılan yönü, çok sesli oluşu, bir; imgece zengin oluşu, iki."

TARIK DURSUN K.

6.
basım

ISBN 975 - 494 - 281 - 1
93 . 06 . Y . 0105 . 0615

789754942811

KDV

KDV DAHİL